

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-36339706-556.08-5422583

17.11.2022

Konu : İzmir Narlıdere Huzurevi Yaşlı Bakım ve
Rehabilitasyon Merkezi Hk.

İZMİR VALİLİĞİNE
(Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü)

İlgi : 08.11.2022 tarihli ve E-91902037-556.08[840]-5336050 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazı ve ekleri ile İl Müdürlüğüne bağlı Narlıdere Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğünde görev yapan 4/d sürekli işçilerin 03.05.2020-15.03.2021 tarihleri arasında pandemi nedeniyle izolasyon kuralları gereğince 14 ve 10'ar günlük devrelerle çalıştıkları, söz konusu personellerin 270 saati aşan fazla mesai ücretlerinin T.C.Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından görevlendirilen ve ekte gönderilen müfettiş raporunda ödenmesine ilişkin bir değerlendirme yapılmadığı ve konunun İş Mahkemesine intikal ettirilmesi suretiyle çözüme kavuşturulmasına yönünde kanaatin yer aldığı belirtilmiş olup, ilgili kurumda çalışan üç personele yönelik söz konusu ücretin ödenmesi yönünde kesinleşmiş mahkeme kararı emsal alınarak kamu kaynağının verimli kullanılması adına, geriye kalan yaklaşık 373 personel için de dava yoluna gidilmeden 270 saati aşan kısımlar için fazla mesai ücretinin ödenip ödenmeyeceği hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 4857 sayılı İş Kanununun "Çalışma süresi" başlıklı 63'üncü maddesinde; "**Genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok kırkbeş saattir. Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır. (Ek cümle: 10/9/2014-6552/7 md.; Değişik cümle: 4/4/2015-6645/36 md.) Yer altı maden işlerinde çalışan işçilerin çalışma süresi; günde en çok yedi buçuk, haftada en çok otuz yedi buçuk saattir.**

Tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde onbir saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabilir. Bu halde, iki aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık çalışma süresini aşamaz. Denkleştirme süresi toplu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar artırılabilir. " hükmü yer almaktadır.

Yine aynı Kanunun "Fazla Çalışma Ücreti" başlıklı 41'inci maddesinde; "**Ülkenin genel yararları yahut işin niteliği veya üretimin artırılması gibi nedenlerle fazla çalışma yapılabilir. Fazla çalışma, Kanunda yazılı koşullar çerçevesinde, haftalık kırkbeş saati aşan çalışmalardır. 63 üncü madde hükmüne göre denkleştirme esasının uygulandığı hallerde, işçinin haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık iş süresini aşmamak koşulu ile, bazı haftalarda toplam kırkbeş saati aşsa dahi bu çalışmalar fazla çalışma sayılmaz. Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz.**" hükmü ile "Zorunlu nedenlerle fazla çalışma" başlıklı 42'nci maddesinde; "**Gerek bir arıza sırasında, gerek bir arızanın mümkün görülmesi halinde yahut makineler veya araç ve gereç için hemen yapılması gerekli acele işlerde, yahut zorlayıcı sebeplerin ortaya çıkmasında, işyerinin normal çalışmasını sağlayacak dereceyi aşmamak koşulu ile işçilerin hepsi veya bir kısmına fazla çalışma**

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 1F2F1437-2D63-4553-8374-AE36E522F76D

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

(312)705 58 00

(312)705 58 97

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

yaptırılabilir. Bu durumda fazla çalışma yapan işçilere uygun bir dinlenme süresi verilmesi zorunludur." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla Çalışma Yaptırılacak İşçinin Onayı" başlıklı 9'uncun maddesinde; **"Fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma yaptırmak için işçinin yazılı onayının alınması gerekir. Zorunlu nedenlerle veya olağanüstü durumlarda yapılan fazla çalışma ve fazla sürelerle çalışma için bu onay aranmaz."** hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, İş Kanununa İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliğinin "Çalışma süresi" başlıklı 3'üncü maddesinde; **"Çalışma süresi, işçinin çalıştırıldığı işte geçirdiği süredir. İş Kanununun 66 ncı maddesinin birinci fıkrasında yazılı süreler de çalışma süresinden sayılır. Aynı Kanunun 68 inci maddesi uyarınca verilen ara dinlenmeleri ise, çalışma süresinden sayılmaz."** hükmü ve "Haftalık Normal Çalışma Süresi" başlıklı 4'üncü maddesinde; **"Genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok kırkbeş saattir. Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır."**

Haftanın iş günlerinden birinde kısmen çalışılan işyerlerinde, bu süre haftalık çalışma süresinden düşüldükten sonra, çalışılan sürenin çalışılan gün sayısına bölünmesi suretiyle günlük çalışma süreleri belirlenir.

Günlük çalışma süresi her ne şekilde olursa olsun 11 saati aşamaz.

Bir işçinin bu sınırları aşan sürelerle çalıştırılmasında;

- a) 4857 sayılı İş Kanununun 41, 42 ve 43 üncü maddeleri,
 - b) 79 sayılı Milli Korunma Suçlarının Affına, Milli Korunma Teşkilat, Sermaye ve Fon Hesaplarının Tasfiyesine ve Bazı Hükümler İhdasına Dair Kanunun 6 ncı maddesi hükümleri uygulanır.
- " hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 2007/32717 Esas, 2008/31210 Karar ve 18.11.2008 Tarihli kararında; **"... Fazla çalışma yönünden diğer bir yasal sınırlama da İş Kanunu'nun 41. maddesinde yazılı olan fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda iki yüz yetmiş saatten fazla olamayacağı şeklindeki hükmüdür. Ancak bu sınırlamaya rağmen işçinin daha fazla çalıştırılması halinde, bu çalışmalarının karşılığı olan fazla mesai ücretinin de ödenmesi gerektiği açıktır. Yasadaki sınırlama esasen işçiyi korumaya yöneliktir."** şeklinde hüküm verilmiş olup benzer yargı kararlarında da işçilerin yıllık 270 saati aşan fazla çalışmaları karşılığında fazla çalışma ücretinin ödenmesi gerektiğine yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre; kapalı vardiya sistemi ile çalışılan dönemde işçilerin çalışma ve dinlenme saatlerinin belirlenmesi, mevzuatta yer aldığı şekilde çalışma sürelerinde denkleştirme yapılması ve tüm bu işlemler neticesinde ortalama haftalık çalışma süresi 45 (kırkbeş) saati aşan işçilere fazla çalışma ücreti ödenebileceği, yine bir yılda toplam 270 (ikiyüzyetmiş) saati aşan fazla çalışma yapılması halinde işçilere fazla çalışma ücreti ödenebileceği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Dr. Fatih PEKŞEN
Bakan a.
Strateji Geliştirme Başkan V.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 1F2F1437-2D63-4553-8374-AE36E522F76D

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

(312)705 58 00

(312)705 58 97

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

